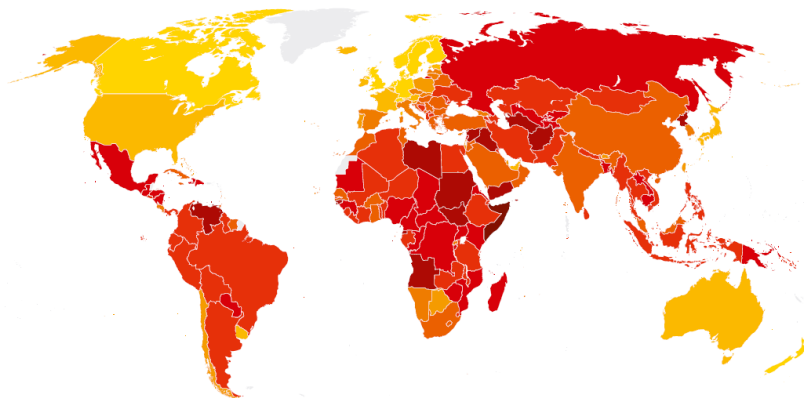

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА – 2017

Transparency International

КОРУПЦИОННИЯТ ИНДЕКС ЗА 2017 ГОДИНА: ОБЩАТА КАРТИНА

- ❑ Индексът за възприятие на корупцията (CPI) е създаден през 1995 година като комплексен индикатор за оценка на нивото на корупция в публичните институции.
- ❑ Той се основава на аналитични доклади, оценки и непосредствените възприятия на представители на чуждестранния бизнес, академичните среди и анализатори на политическия и икономическия риск, включително и анкетираните експерти от изследваните държави.
- ❑ Индексът измерва нивото на политическа и административна корупция в 180 държави, които са оценени по скала от 100 (показател за ниско ниво на корупция) до 0 (показател за високо ниво на корупция). Стойности под 50 пункта са индикатор за системен проблем в противодействието на корупцията.
- ❑ Създаден е на базата на 13 различни изследвания, проведени от 12 независими една от друга авторитетни международни институции и изследователски организации.
- ❑ **Индексът на България през 2017 година е 43 пункта**, с което страната се нарежда на 71 място в световната класация и на последно място в Европейския съюз (*виж стр. 2 – 5*)
- ❑ **Водещи позиции в класацията за 2017 г.** заемат Нова Зеландия (89 т.) и Дания (88 т.), Финландия, Норвегия и Швейцария (85 т.). В дъното на класацията са Сирия (14 т.), Южен Судан (12 т.) и Сомалия (9 т.).
- ❑ **Средната стойност на индекса в световен мащаб за 2017 г. е 43 т.** В сравнителен план на регионално ниво най-висок резултат получават държавите от Европейския съюз и Западна Европа (средна стойност от 66 т.), най-слабо представяне бележат държавите от Суб-сахарска Африка (средна стойност от 33 т.) и Източна Европа и Централна Азия (средна стойност от 34 т.).
- ❑ Анализът на данните от глобалното изследване за 2017 година извежда на преден план **връзката между високото ниво на корупция и репресиите над гражданския сектор и медиите в редица държави.** Показателен пример за негативните последици от натиска върху гражданското общество е Унгария, чийто индекс бележи спад от 10 пункта през последните шест години. (*виж стр. 6*)

ИНДЕКСЪТ НА БЪЛГАРИЯ: НЕОБХОДИМОСТ ОТ ЕНЕРГИЧНИ УСИЛИЯ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СЪЩЕСТВЕН НАПРЕДЪК В БОРБАТА С КОРУПЦИЯТА

Индексът за възприятие на корупцията на България през 2017 година е 43 пункта, като с това страната заема 71 място в световната класация. В рамките на регионалната класация на държавите-членки на Европейския съюз страната ни продължава да заема последно място (средната стойност на индекса за ЕС е 65).

Изследвания, формиращи индекса на България

При съставянето на корупционния индекс са използвани резултатите от изследвания, доклади и аналитични оценки, публикувани от авторитетни международни изследователски и финансови институции. В индекса за 2017 г. са включени данни от 10 изследвания, от които 5 представят оценката на експерти от финансови и икономически институции и 5 интегрират оценката на изследователски организации в сферата на демократичното управление и политиката.

Таблица № 1: Източници при формирането на индекса на България

Източник	Институция/организация
1. Проучване на мнението на ръководители на компании	Световен икономически форум
2. Класация за оценка на риска на държавите	Глобал Инсайт (бивш Център за изследване на световните пазари)
3. Индекс за трансформация	Фондация "Бертелсман"
4. Доклад за световната конкурентоспособност	Институт за управленско развитие
5. Индикатори за устойчиво управление	Фондация "Бертелсман"
6. Индекс за върховенството на закона	Световен проект за правосъдие
7. Международен доклад за оценка на политическия риск	Група за оценка на политическия риск
8. Изследване „Многообразие на демокрациите“ (нов източник)	Университет Гьотеборг – „Келог“ Институт (Varieties of Democracy Institute)
9. Оценка на риска на държавите	Economist Intelligence Unit
10. Изследване "Държави в преход"	Freedom House

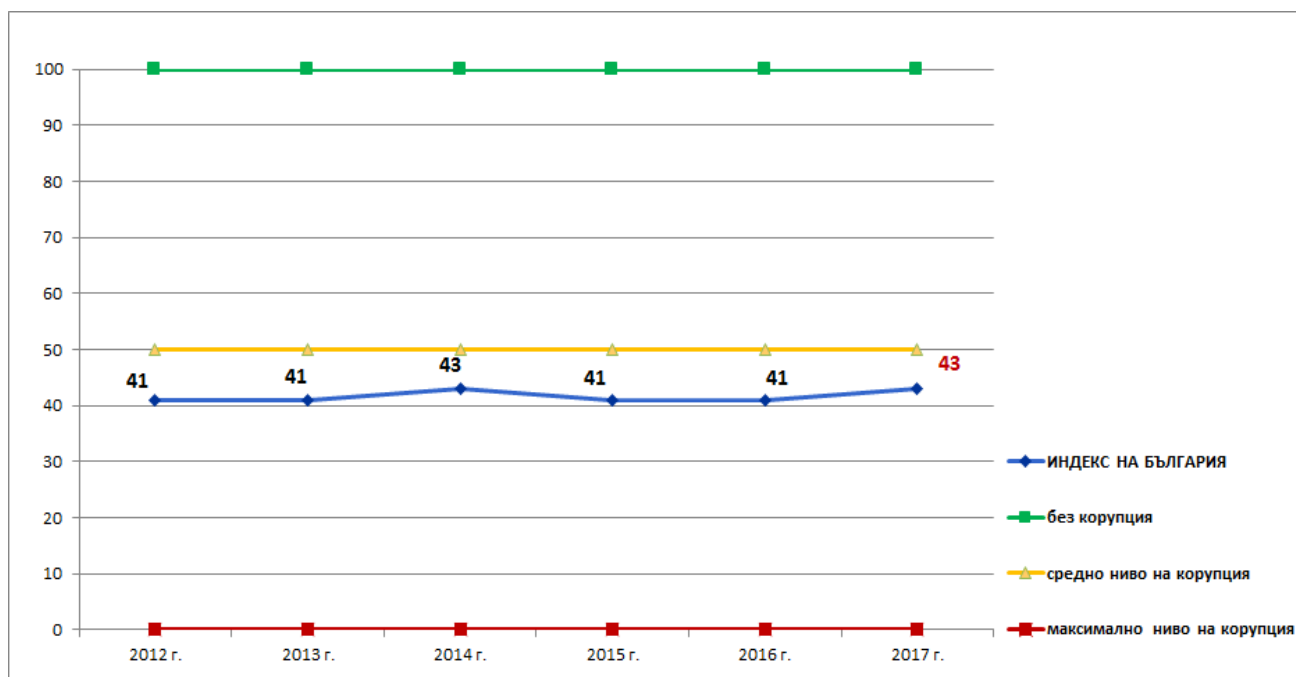
Тенденции в корупционния индекс на България

България е включена за двадесети път в изследването на Transparency International. Въпреки че в сравнение с предходната година индексът бележи повишение от 2 пункта, е необходимо да се вземе предвид, че стойности под 50 пункта са показател на системен проблем с корупцията. Промяната от две точки в резултата на Индекса не е статистически значима, тъй като подобни движения са наблюдавани и преди това, без да пречупват тенденцията на застой. Този резултат не позволява на страната да се придвижи напред от последното си място в класацията на Европейския съюз.

Анализът на резултатите от този период дава основание за критична оценка: все още липсва съществен напредък в борбата с корупцията, а на фона на положителното развитие при значима част от останалите държави-членки на ЕС индексът на страната откроява тенденция на сериозно изоставане.

Сравнителните резултати от изследването за България подчертават необходимостта от промяна в политиката за противодействие на корупцията, като в тази връзка трябва да бъде проявен ясен ангажимент за **ефективно функциониране на институциите**, които играят основна роля в тази област, **включително и на новия антикорупционен орган**.

Графика №1: Тенденции в Индекс за възприятие на корупцията на България 2012-2017 г.

Обобщените данни от икономическите и политически изследвания, върху които се основава Индексът на България за 2017 г. показват повишаване на стойностите с 2 пункта, което може да бъде симптом за очакване на подобрене. **Дали това подобрене ще се превърне в устойчив тренд ще зависи от резултатите в две основни направления в краткосрочен план:**

1) ефективността на реализация на електронното управление в организацията на взаимодействието „администрация-граждани-бизнес“;

2) ефективността на работа на новия антикорупционен орган в страната.

За да бъде необратим процесът, в дългосрочен план трябва да бъде категорично преодолян проблемът с политическата корупция.

Сравнителни аспекти: България в общеевропейски контекст

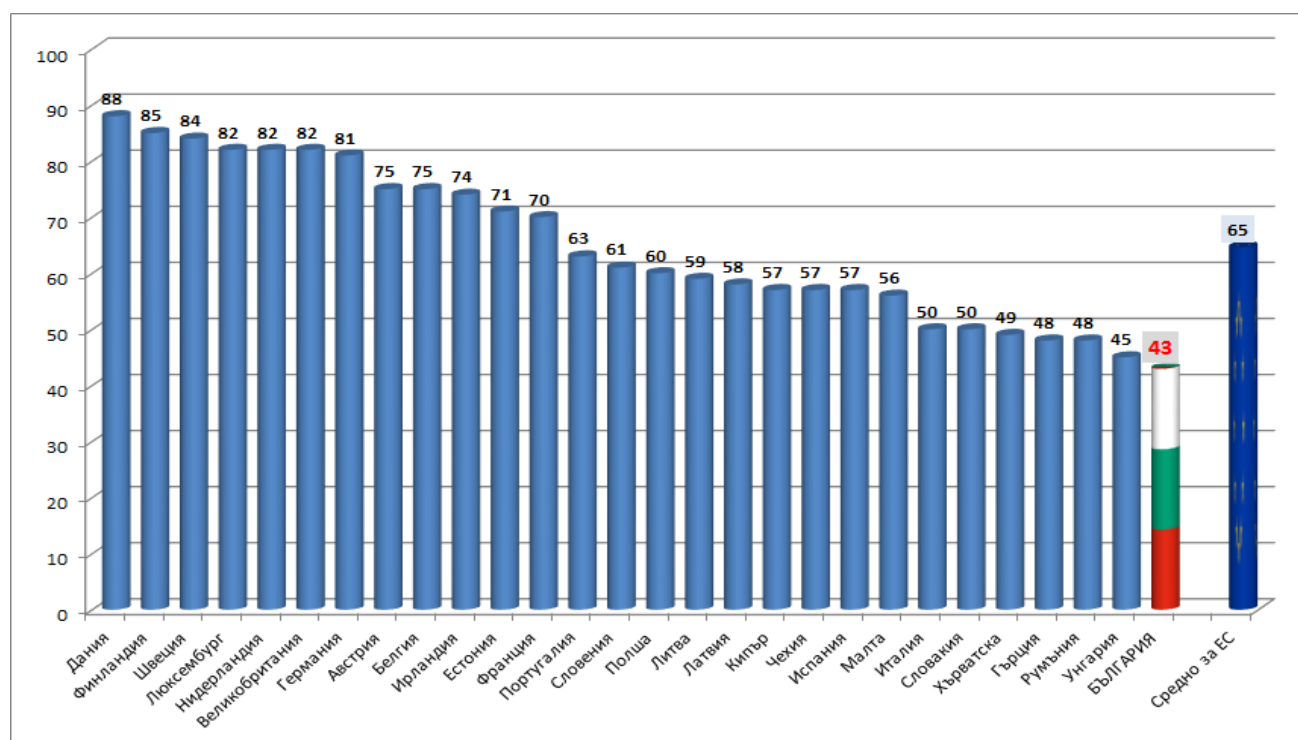
Средната стойност на индекса за държавите-членки на Европейския съюз за 2017 година е 65. Резултатите от изследването показват, че скандинавските държави отново заемат водещите позиции в регионалната класация. Първо място в европейската класация заема Дания, следвана от Финландия и Швеция. Оценките на тези страни свидетелстват за ефективно прилагани правила, регулиращи поведението на политиците и на държавните служители, както и за наличието на стабилни системи, осигуряващи прозрачност и отчетност при функционирането на институциите.

Сравнението между индексите на България и на останалите държави от ЕС показва не само липса на развитие в рамките на един относително дълъг период – на фона на тенденциите при други държави-членки на ЕС индексът на България откроява тенденция на сериозно изоставане. Тя е особено видима на фона на позитивния тренд при държави от централна и Източна Европа, с които България се съизмерва от началото на демократичните промени, като Естония (от 64 т. през 2012 г. до 71 т. през 2017 г.), Латвия (от 49 т. през 2012 г. до 58 т. през 2017 г.), Чехия (от 49 т. през 2012 г. до 57 т. през 2017 г.), Литва (от 54 т. през 2012 г. до 59 т. през 2017 г.) и Румъния (от 44 т.

през 2012 г. до 48 т. през 2017 г.)

Сравнението в рамките на изминалите шест години показва, че и южноевропейските държави, като Италия и Гърция например, преодоляват криза във функционирането на институциите си и повишават своя индекс. Така например Гърция повишава индекса си от 36 т. до 48 т., Италия – от 42 т. до 50 т. Една от малкото държави-членки на ЕС, които продължават да бележат негативна тенденция на индекса си през изминалите години, е Испания (от 65 т. през 2012 г. до 57 т. през 2017 г.).

Графика № 2: Индекс за възприятие на корупцията - 2017 в Европейски съюз

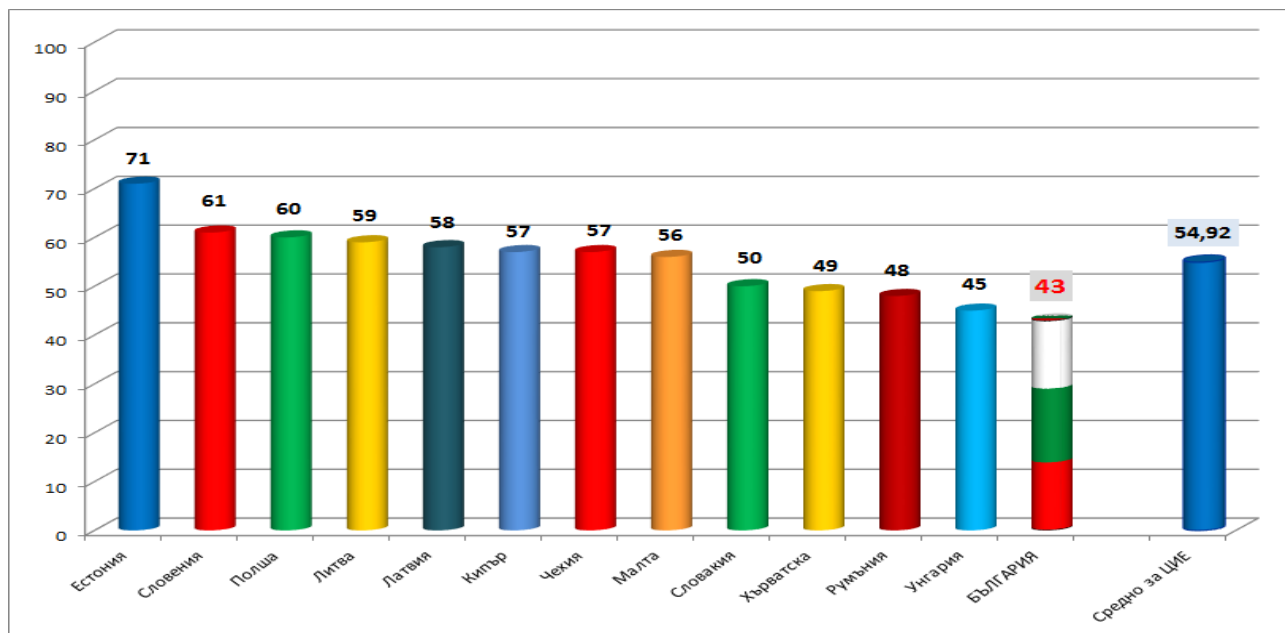

Сравнителни аспекти: България и новите страни-членки на ЕС

Сравнението между България и останалите държави, които се присъединиха към ЕС през 2004 г. и 2017 г., сочи, че и в тази регионална класация страната ни заема последна позиция. Общата тенденция за региона е свързана с постепенно повишаване на стойностите на индекса на повечето държави. Изключение от нея прави Унгария, която за последните шест години е понижила драстично своя индекс от 55 т. през 2012 г. до 45 г. през 2017 г. Причината за това са законодателните ограничения и натискът върху неправителствения сектор, който проявява критичност спрямо управлението на страната.

В сравнение с предходната година индексът на Румъния отбелязва застой. Това се дължи на изчерпване на потенциала на специализираната антикорупционна структура, както и на опитите чрез законодателни промени да се поставя „чадър“ върху политическата корупция.

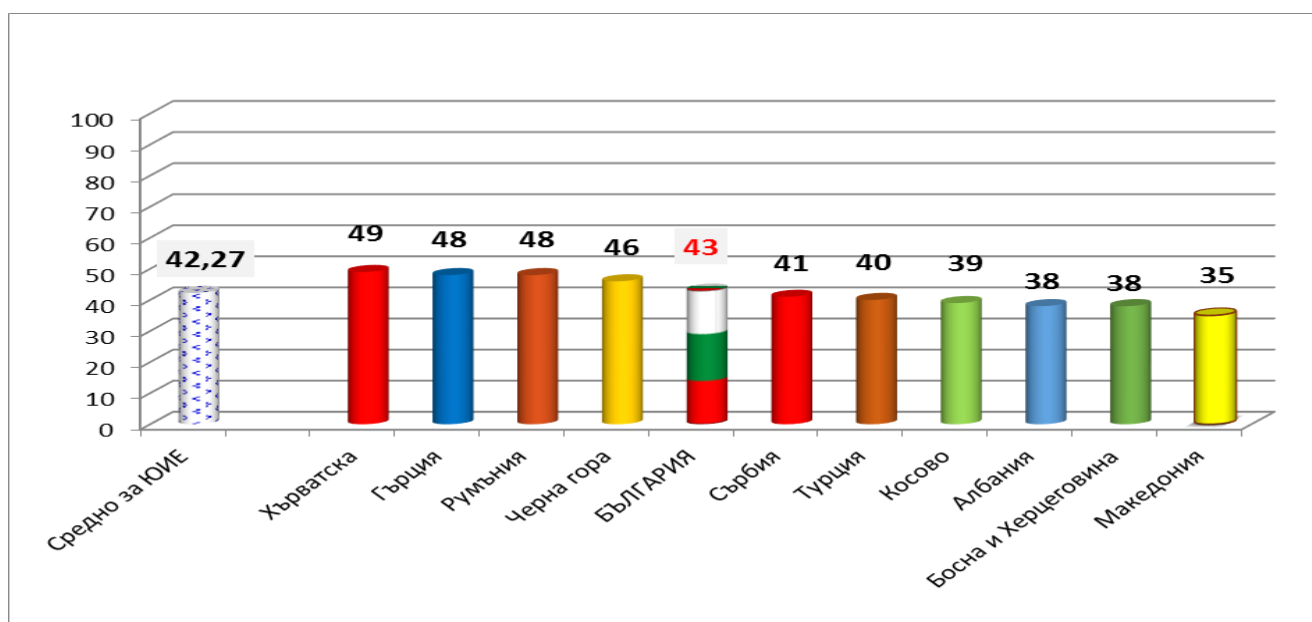
Графика № 3: Индекс за възприятие на корупцията - 2017 в Централна и Източна Европа

Сравнителни аспекти: България и страните от Югоизточна Европа

Сравнението през последните шест години показва, че при по-голяма част от държавите се констатира бавно, в някои случаи едва забележимо повишаване на индексите. Изключение от тази тенденция бележат индексите на три държави: Турция (-9), Македония (-8) и Босна и Херцеговина (-4). Драстичният спад в индекса на Турция се дължи на влошените оценки относно политическия риск, стабилността при функциониране на институциите, спазването на правовия ред и човешките права. Основните фактори, които стоят в основата на негативната тенденция при Македония през последните шест години, са политическата нестабилност, кризата във функционирането на институциите и неефективно функциониращата икономика на страната.

Графика № 4: Индекс за възприятие на корупцията - 2017 в Югоизточна Европа

ГЛОБАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА - 2017

Двадесет и петото издание на Индекса за възприятие на корупцията на Transparency International разкрива **сериозен проблем – въпреки мерките за борба с корупция по целия свят, по-голямата част от държавите бележат изключително слаб напредък.** Повече от две трети от държавите имат резултат под 50 точки, като средната стойност в глобален мащаб е 43 точки.

Анализът на резултатите от изследването за 2017 година налага обезпокоителен извод, че държавите с най-слаба защита на свободата на пресата и на неправителствения сектор се намират в дъното на световната класация.

Всяка седмица във високо корумпирана държава убиват по един журналист

Почти всички журналисти, загубили живота си след 2012 година, са били убити в силно корумпирани държави, като една пета от убитите журналисти са разследвали схеми на корупция. Показателен в тази връзка е негативният пример на Бразилия, където през последните шест години са били убити 20 журналисти, разследвали корупционни схеми в местната власт или търговия с наркотици.

Корупцията ограничава гражданското общество

Тазгодишният индекс разкрива и взаимовръзките между високите нива на корупция, от една страна, и ограниченията върху свободата на дейност на гражданските организации и тяхното влияние върху публичните политики, от друга. Изследването показва, че държавите, които защитават гражданските свободи в ниска степен имат високи нива на корупция. Причината за това е че ограниченията върху дейността на неправителствения сектор води до ограничени възможности за ефективен граждански контрол над институциите. Показателен пример за негативните последици от натиска върху гражданското общество и повишените нива на корупция е Унгария, чийто индекс се е сринал през последните шест години от 55 т. до 45 т.

ПРИЗИВЪТ НА TRANSPARENCY INTERNATIONAL

Във връзка с резултатите от Индекса за възприятие на корупцията - 2017 изпълнителният директор на Transparency International Патрисия Морейра заявява:

„Нито един активист или репортер не трябва да се страхува за живота си, когато говори за корупция. Заради натиска върху гражданското общество и медиите, който виждаме по целия свят, трябва да се борим повече за защитата на тези, които се осмеляват да говорят...“

Манипулативни кампании, заплахи, тормоз, съдебно преследване, бюрократични спънки – това са инструменти, които някои правителства използват, за да запушат устите на борещите се с корупцията. Призоваваме всички правителства, които се крият зад рестриктивни закони, незабавно да ги променят и да осигурят условия за широко гражданско участие.“

21 февруари 2018 година

Допълнителна информация относно Индекс за възприятие на корупцията – 2017:

Асоциация „Прозрачност без граници“

София, тел.: 02) 986 77 13, 986 79 20,

mbox@transparency.bg

http://transparency.bg/bg/transp_indexes/индекси-2

Transparency International – Secretariat

Берлин, тел.: +49 30 3438 20 666

Jen Pollakusky/Michael Hornsby

press@transparency.org , www.transparency.org